

Pokoj a dobro

www.pokojadobro.sk

Katolicky časopis farnosti Markušovce

Založené 1999

Číslo 1 | Ročník 6 | Február 2004

Manželské
otázniky

Strana **3**

Rozhovor
s Mons. Michalom
Klučárom

Strana **6**

Sympózium
omšových
a liturgických vin

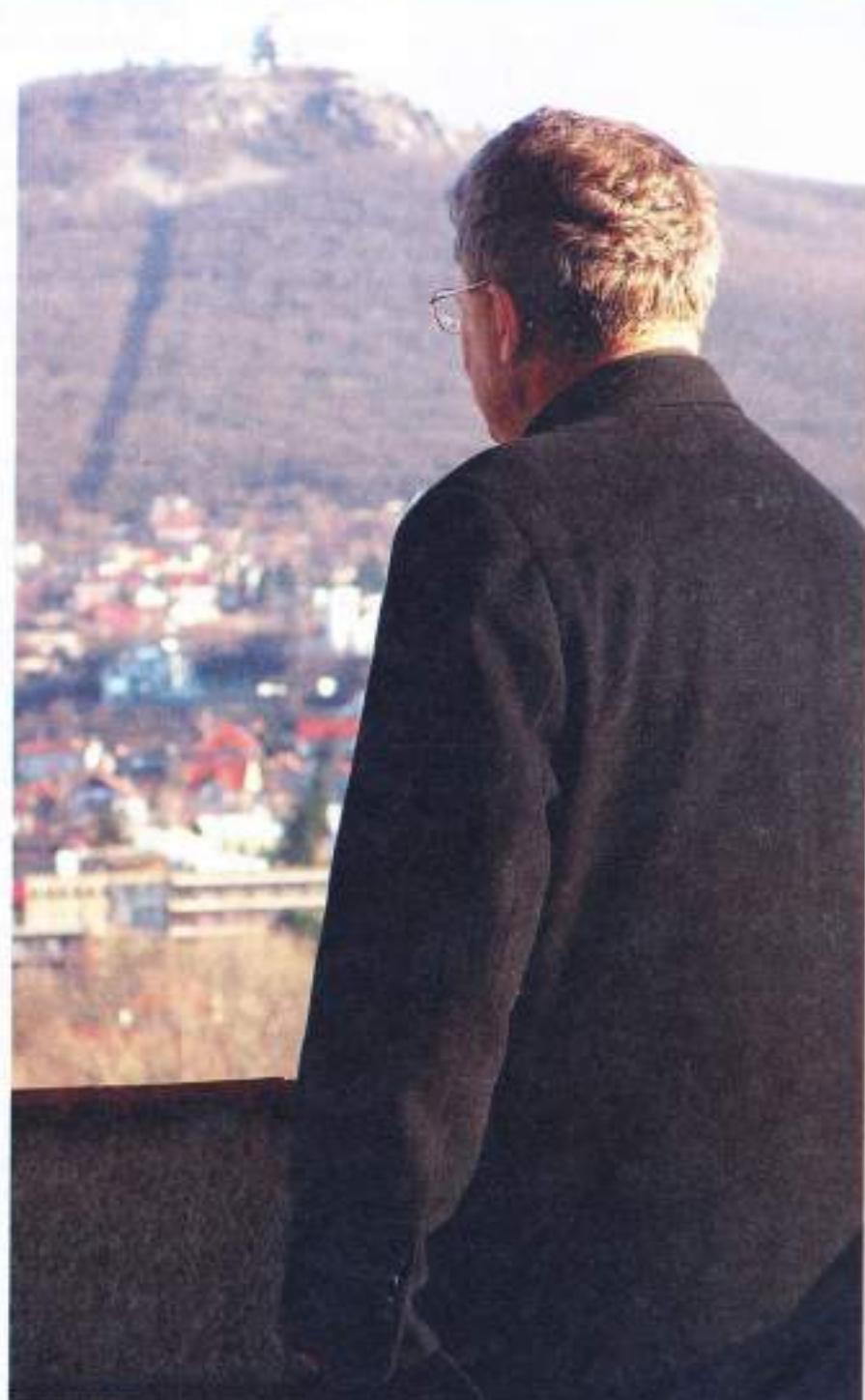
Strana **12**

Mnohí z nás si túto otázku celkom iste položili v čase plynutia poslednej minúty počas silvestrovskej noci. Viem, bolo to už dávno, je tomu takmer mesiac. Možno niektoré novoročné predstavzatia zapadli prachom a my sme sa vrátili do starých koľají. Ráno vstávame do práce a večer sa vraciam do svojich domovov. Stretávame približne tých istých ludi, denne prejdeme približne

Ako ďalej?

ten istý počet kilometrov. Sem tam nám niekto alebo niečo zdvihne adrenalin. Na začiatku tohto roka to boli celkom iste zvýšené poplakky. Ceny za teplo stúpli priam do astronomických výšok. Mnohí si poplakali a v duchu si možno stokrát kládli tú istú otázku: „Ako a najmä z čoho budeme ďalej žiť?“ Sociálna situácia je naozaj veľmi zlá. Platky ostávajú nezmenené, ale ceny v obchodoch a ostatných odvetviach nadalej stúpajú. Žije sa fažko. To vieme všetci. Ale málokto z nás vie, odkiaľ brať silu, aby sme to všetko ako tak prekonali. A predsa žijeme a trápime sa. Pýtate sa prečo je to tak? Odpoveď je jednoduchá: musíme a hlavne chceme. Máme tu na zemi isté poslanie. Mnohí majme rodinu, deti, ktoré náškame dobre vychovať. Mnohí majme rodičov, o ktorých sa chceme v starobe postarať. Alebo susedu, ktorá ostala na svete sama a nemá sa s kým potrozprávať. Jednoducho v každom z nás kličí a rastie zrunko ľudskej. U niekoho viac, u iného menej. To „zrunko“ dostal každý z nás od Boha a spolu s ním a jedine s ním sa nám dari „ist ďalej“. Bez jeho pomoci a vnútornnej sily by sme to nikdy nezvládli. On je ten, ku ktorému sa obraciame s prosbou o dobrú radu či požehnanie. On nás dvíha, keď padáme a teší sa spolu s nami, keď máme radosť. Bdie nad nami dňom i nocou. Vedie naše kroky, naše myšlienky i činy. Patrí mu zato veľká vdaka. Vložme sa preto do jeho rúk celí. Pretože on, jedine on, je našou jednoznačnou odpovedou na otázku: „Ako ďalej?“. Všetky iné odpovede sú falosočné a nesprávne.

Mária Krotká

Zamyslenie pri pohľade na starobylý Zobor v Nitre
Snímka: F. Šútor

editoriál

Milí čitatelia!

Hovorí sa, že predavzatia a priania sa nemajú prehrázať, inak sa nesplnia. Ja vám však to svoje novoročné prehradim. Nie preto, aby sa nesplnilo. Práve naopak, aby sa rozšírilo. A je ním – mať NÁDEJ.

Podľa výkladu Krátkeho slovnika SJ je nádej „viera, že sa splní niečo očakávané, želané.“ Ale mňa skôr oslovouje ďalšia definícia, a to českého exprezidenta Václava Havla: „Nádej, to nie je len presvedčenie, že sa všetko dobre skončí, ale istota, že to, čo robíme, má zmysel, bez ohľadu na to, ako to dopadne.“

Opakom nádeje je nielen beznádej, ale i obavy a strach. Najväčšiu nádej nám dal Ježiš Kristus, keď sa po svojom zmŕtvychvstani zjavil svojim apoštolom a povedal im to známe NEBOJTE SA, ktoré tak často počúvajú aj dnes z úst Sv. Otca.

Takže nádej. Som rada, že ma i tento rok o nej presvedčajú niektorí ľudia, ktorí sa ľahko dotýkajú môjho srdca či už pri osobných stretnutiach alebo cez médiá. A v takých chvíľach si ďalej uvedomujem, ako sa navzájom medzi sebou „častujeme“ beznádejou, hundraním, sfraňovaním sa na všetko a všetkých či nostalgiou za starými dobrými časmi. Kedy boli? Spevák Peter Nagy to pekné vyjadril vo svojej piesni – „zlaté časy sú práve dnes“. Lebo o niekoľko rokov budeme na nich takto spomínať.

Kto sa pravdivo obzrie do minulosti, nemôže nezbadať, že v každej dobe bolo ťažko. A keď si teda myslíme, že práve teraz je nám najhoršie, tak je to povážlivovo odvážne tvrdenie. O tom vedia svoje ti, ktorí ťažko žili počas vojen, počas existencie koncentračných tábrov, prenasledovaní režimom, v čase neslobody... A pokiaľ sme na to už zabudli, tak sa máme už „veľmi dobre“.

Zvykli sme si porovnávať sa. Žiaľ, to porovnávanie je často posunuté do nesprávnych dimenzí. Kritériom je materiálne zabezpečenie, moc, postavenie, plné stoly či nákupné tašky... Zabudli sme, alebo nenučili sme sa ďalej porovnávať sa podľa kritéria zmysluplnosti prežívania života. Výsledkom takého porovnávania je túžba prežiť hodnotný život, lebo pre taký nás Boh stvoril. Ak poniekterí túžia len po tom, že vstupom do EÚ sa budú mať materiálne lepšie – tak takých ľudí mi je úprimne ľúto. Zjednotenie EÚ je výzvou pre kvalitu života. To materiálne je sice dôležitým, ale len jeho doplnkom. Kvalita života je o niečom inom – o zodpovednosti a nádeji. Spravodlivosť nebude ani v Únii. Tu pozemskú sme stratili pádom prvého človeka. No máme spravodlivosť väčšiu – tu, ktorá nás presahuje. A len v tej mene môžeme žiť spravodivo. Raz sa nás Pán nebude pýtať, nakoľko bol svet k nám nespravodlivý, ale nakoľko sme boli my k svetu a ľuďom spravodliví.

Ani zodpovednosť neberme na ťahkú váhu. Zodpovednosť za seba, ale i za tých, s ktorými sme v kontakte. Abi sme boli pre druhých povzbudnení a pomocou a nie pohoršením. Zodpovednosť v povolani, vo vzťahoch, v situáciach a prostredí, v ktorom žijeme. V spoločnej Európe budeme mať tú najkrajšiu pozíciu – byť kresťanmi. Nech nás teda spoznajú po ovoci našich skutkov.

Dúfam, že sa nám to podarí.

Zodpovedne a s nádejou prežitý rok 2004 vyprosuje a praje

Monika Hodnická

OKIENKO (NIELEN) PRE BIRMOVANCOV

“Moje deti”

Je to už po druhýkrát, čo môžem spoločne s našimi mladými prežívať čas pripravy na priatie sviatosti birmovania, v ktorej nám Boh dáva svoju Silu - Ducha Svätého. Pre mňa sú tiež naše stretnutia veľkým darom a zároveň priležitosťou pracovať sama na sebe. „Moje deti“ sa stali súčasťou môjho života a každého z nich mám osobitne ráda.

Skrze sviatosť birmovania Boh nám chce dať Jeho múdrost, Jeho inteligenciu, Jeho radu a silu. „A spočinie naňom duch Pánov: duch múdrosti a rozumu, duch rady a sily, duch poznania a bohabojnosti; a naplní ho bázeň pred Pánom.“ (Iz 11,2) Bez našej spolupráce a otvorenia svojho srdca to však nepôjde. Boh nám dáva slobodnú vôľu, ktorá je základom našej ľudskej dôstojnosti. A v slobodnej vôli sa môžeme rozhodnúť pre Boha. Alebo aj opačne...

Boh nám dáva Svojho Ducha, aby sme dokázali kráčať po Jeho cestách a takto smerovať naše životy. „Svojho ducha vložím do vašho vnútra a spôsobím, že budeš kráčať podľa mojich nariadení, zachovávať moje výroky a plniť ich.“ (Ez 36,27) Ako slnčenica vytáča svoju hlávku k slnku, tak my máme nasmerovať naše životy na Boha. Hľadieť na Noho uprene, deň čo deň.

Po nanebovstúpení Pána apoštoli v modlitbách očakávali zosanie Ducha Svätého, ktorého im Pán Ježiš bol prihlásil. „Tito všetci jednomyseľne zotrvačovali na modlitbách spolu so ženami, s Ježišovou matkou Máriou a s jeho bratmi.“ Nepripomína vám to niečo, milí birmovančí? Čas modlitby na našich stretnutiach? Ja viem, keď sme niekedy spolu, zdá sa vám, že modlitba je možno pridlhá, ale chápate, že je sku-

točne nenahraditeľná. Zároveň musíme rásiť v poznani Boha, ktorý sa nám ukazuje cez Ježiša a jeho život zaznamenaný vo Svätom Písme. Boh sa nám vo Svätom Písme prihovára a čím viac si z neho budeme čítať, tým zreteľnejšie budeme vidieť Božiu tvár. To preto modlitba a čítanie Svätého Písma sú základom našich stretnutí.

Ale chcem dať trocha slovo aj birmovancom. Na moju prvú otázku o tom, čo im prinášajú stretnutia, mi odpovedali:

„Na stretnutiach spoznávame bližšie Boha a Ježiša. Odhalujeme viac a viac Ježišov život a takto zisťujeme, čo máme meniť vo svojich životoch, aby sme sa mu viac podobali. Lepšie poznanie Boha nás pripravuje na to, aby sme boli schopní rozprávať o Nom iným ľuďom. Častejšia modlitba a účasť na svätych omšiach nás duchovne posilňujú. Je zároveň užitočné, keď sa v skupinke rozprávame o svojich životoch a vzájomne sa tým učíme a posmelujeme.“

Mojim birmovancom som položila ďalšie jednu otázku – čo očakávajú od cirkevného spoločenstva, v ktorom žijú. „Očakávame to, aby nás uznávali ako dospelých kresťanov, ale nás aj napomínali, ak by sme robili nejaké chyby. Mali by nás správne usmerňovať a dodávať nám silu, a to nielen teoreticky, ale aj prakticky. A tým, že sa pripravujeme na priatie sviatosťi birmovania, pomáhaťe starším, aby si to sami zopakovali a pripomienuli si možno už zabudnuté. Ako to bude po birmovke, to nikto z nás ďalej nevie, ale veríme, že každý z nás sa bude snažiť o to, aby viedol dokonalý kresťanský život a sväte prejímanie pre nás bude posilnením na tejto ceste. Veríme, že Cirkev bude pre nás stále útočiskom.“ Ich odpoved je výzvou pre nás.

Martina Mročáková

Podľa informácií, ktoré sa ku mne dostanú, čoraz viac katolíkov sa zaujíma o problematiku manželstva. Nasledujúce riadky chcú pomôcť mladým a všetkým, aby si nadobudli správne zásady katolíckeho učenia o manželstve.

Manželské otázky

Prirodzená ustanovizeň

Podľa učenia Katolickej cirkvi manželstvo založil Pán Boh v raji a to tým, že stvoril človeka ako muža a ženu. To znamená, že z božej vôle tělesné i duchovné usporiadanie muža je už zo svojej prírodzenosti zamerané na vzťah k žene a prirodzené tělesné i duchovné usporiadanie ženy je zamerané na život spoločenstve muža. Jednoducho muž a žena sú dve osoby, ktoré jedna druhú v manželstve dokážu naplniť tak, že tvoria akoby „jedno telo“, aby som sa vyjadril biblickým výrazom. Toto zameranie muža na vzťah k žene a ženy na vzťah k mužovi je hlboko vpísané Stvoriteľom do každej normálnej ľudskej bytosť. Preto hovoríme, že manželstvo je postavené na samej ľudskej prírodzenosti človeka, na uspôsobení jeho tela i jeho ducha. Ak teda muž alebo žena túži po manželstve, túži po tom, čo je im prírodzené; túži naplniť, čo Boh vopred vpísal do ich tela i ducha.

V rozpore s výšie spomínaným učením Cirkvi sú homoseksualita, bisexualita, transsexualita (muž sa dá preoperovať na ženu alebo žena na muža) a iné anomálie. Cirkva s bolestou, ale i pochopením hľadí na týchto ľudí, ktorí trpia takýmito anomaliemi, ktoré sú deformáciou psychiky človeka, avšak v žiadnom prípade nemôže poprieť samu seba tým, že by takéto anomálie uznala za normálne alebo dokonca, že by to bolo v súlade s pôvodným božím zámerom. Takýchto ľudí Cirkva nepovažuje za veriacich druhoradé kategórie, naopak sú

to plnoprávni členovia božieho ľudu. Na druhej strane však Cirkva nemôže legalizovať neprírodné zväzky, ktoré Písma sväte označuje ako „sodomské hriechy“. Bo-lo by to proti zámeru samého Stvoriteľa.

Sviatostnosť

Manželstvo medzi pokrstenými Kristusom Pánom povýšil na sviatosť (ide o slávnostné učenie vieri vyhlásené Tridentským koncilom; porov. aj kán. 1055, § 1 KKP). To znamená, že pre manželov sa sviatosť manželstva stáva božím darom, božou pomocou. Lebo tak, ako kedysi Boh vyšiel svojmu ľudu v ústrety zmluvou lásky a vernosti, tak pri sviatosti manželstva Spasiteľ ide kresťanským manželom v ústrety sviatosťou manželstva: zostáva s nimi, dáva im silu nasledovať ho, povstávať z pádov, odpúšťať si a navzájom si niesť svoje bremena. Napokon v radostach ich lásky im dáva okúsiť vopred na tomto svete Baráňkovu nebeskú hostinu (porov. KKC, str. 415).

Problémom súčasnej doby je učenie cirkvi, že medzi pokrstenými nemôže existovať platná manželská zmluva, ktorá by zároveň nebola sviatosťou. Toto učenie je vyjadrené v cirkevnom zákonníku v kán. 1055, § 2. Bez toho, aby sme chceli hlbšie zosúpíť do tejto zložitej problematiky, obmedzíme sa na konštatovanie, že jej „otcom“ je pravdepodobne španielsky cirkevný právnik Tomáš Sánchez, ktorý žil v rokoch 1550-1610, ktorý napsal, že sviatosť v prípade pokrstených je neoddeliteľná od ich manželskej zmluvy. Preto, podľa tohto autora, kto

by chcel uzavrieť sviatosť manželstva, ale nechcel by manželskú zmluvu, nedosiahol by ani jedno ani druhé, lebo obe reality sú od seba neoddeliteľné. Podobne by nič nedosiahol, kto by chcel manželskú zmluvu a nechcel by sviatosť (porov. L. Chiappetta, *Il matrimonio*, str. 38). V súčasnosti sa táto náuka chápe ako riadne oficiálne učenie Katolickej cirkvi. Problém tohto učenia je evidentný: existujú pokrstení členovia Cirkvi, ktorí však nepraktizujú svoju vieru. Niektorým už sviatosť manželstva nič nehovorí a nájdú sa dokonca aj taki, ktorí výslovne chcú manželskú zmluvu, ale sviatosť manželstva vo svojom vnútri alebo i navonok zavrhajú. Pre pastoračných knazov je táto bolestná skutočnosť väzonym pastoračným problémom. Cirkva ako východisko z tohto problému odporúča vzbudzovanie a posilňovanie vieri v takýchto ľuďoch, čo sa niekedy dají, inokedy nie.

Manželstvo a celibát

Mnohí súčasníci sa pytajú, či celibát a panenstvo pre nebeské kráľovstvo nie je proti prírodzenosti človeka. Sú autori, ktorí tvrdia, že nie, pretože tých, čo si zvolili celibát alebo panenstvo pre nebeské kráľovstvo Boh obdaril darom celibátu a panenstva, aby takýto život dokázali žiť.

Iní tvrdia, že je to proti prírodzenosti človeka hľadiac na skutočnosť usporiadania ľudskej tela a ducha.

Podľa môjho názoru celičiat a panenstvo pre nebeské kráľovstvo sú proti prírodzenosti človeka, lebo muž priatí celibátu neprestáva mať telo i ducha muža, lebo ho takto stvoril Boh. Podobne je na tom ten (tá), kto(rá) si vbral(a) panenstvo pre nebeské kráľovstvo: neprestáva byť mužom alebo ženou ani podľa tela ani podľa ducha. Ale tým, ktorí sa skúmajú a nadobudnú presvedčenie, že im Boh daroval dar celibátu alebo panenstva pre nebeské kráľovstvo, pričom ide o dary, ktoré zdokonaľujú ich ľudskej prírodzenosť, môžu si byť istí, že dokážu žiť dar celibátu a dar panenstva pre nebeské kráľovstvo, lebo ide o mimoriadne božie dary pre zvláštny životný štýl, ku ktorému ich Boh povoláva. Preto sa „matematikovi“ katolíci a neveriaci čudujú a nevedia pochopiť celibát a panenstvo. Lebo tie dary a život podľa nich sú dôležité a žiť iba vo svete vieri v Boha. Je to štýl života presahujúci ľudskej prírodzenosť, ale mnohí sa naň podujímajú spoliehajúc sa na každodennú božiu pomoc.

Ján Duda

Krestan má byť sviatostou

Veľmi často „šermujeme“ v našich kostoloch so slovom sviatost, ktorému však, žiaľ, málo rozumieme. Ti zbehlajší ešte vedia, že máme „sedem sviatostí“, ale už vobec im nenapadne, že ich máme preto, aby sme sa my sami stali pre iných sviatosťou. Nuž ako to vlastne je?

Po páde prvých ľudí do hriechu v raji, Boh ustanovil plán záchrany ľadovca. Bol to plán spásy, plán vykúpenia, aby ľadovec nestratil možnosť vstúpiť do Božieho kráľovstva. Preto si vyvolil izraelský národ, preto k nim posielal Božích mužov, napominal, karhal ich, naprával... Až napokon poslal na svet svojho Syna, aby svet vykúpil.

Preto kresťania od začiatku nazývali všetko, čím sa Boží plán spásy ľadovca návonenok prejavoval, gréckym slovom „mysterion“, neskôr latinským slovom „sacramentum“, čo slovenčina prekladá slovom „sviatosť“. Takto posol Ježišovej zvesti spásy bol „sviatosťou“, proroci, keďže hovorili v božom mene, boli „sviatosťou“. Najvýraznejším spôsobom sa táto skutočnosť prejavila na osobe Ježiša Krista, Božieho Syna. On, keďže bol samým Bohom, najviac nám priblížil Boží plán spásy, ba On ho aj uskutočnil svojim životom, utrpením, smrťou a zmŕtvychvstaním. Preto Kristus je „sviatosťou“ pat excellance. Preto čítame Písma sväté, zvlášť o Pánu Ježišovi, preto o ňom uvažujeme, aby sme čo najviac pochopili z tohto vzácneho božichého plánu spásy, ktorý je vlastne božím plánom možnosti nás ho vstupu do Božieho nebeského kráľovstva.

Poslanie byť „sviatosťou“ spásy zveril Pán Ježiš Cirkvi. Preto cirkevné zhromaždenia veriacich sú zdvihnutým ukazovákom pre iných ľudí, pre iné spoločenstvá, že Boh existuje, že chce spásu ľadovca, že nechce jeho smrť a jeho zatratenie.

Ale rovnako aj veriaci jednotlivci môžete byť „sviatosťou“. Ak svojimi slovami, správaním, dobrými skutkami, čnostami vyvolávate v iných ľudoch pozitívne „rozpaky“, úvahy o Bohu, isto-iste im ukazujete cestu do Božieho kráľovstva. Preto kresťan, možno aj keby nič nehovoril, nič nehlásil o Bohu, predsa svojim dobrým a čistým životom je „znakom“ Božej existencie, „majákom“ ukazujúcim iným smrť životnej cesty, ktorá vede do nebeského kráľovstva. Jedným slovom aj veriaci jednotlivci môžete byť pre iných „sviatosťou“. A o to ide.

Boh však počíta, že sme iba slabí ľudia, preto ustanovil sedem prameňov posily, božej pomoci, aby nám pomohol naplniť toto naše vznešené poslanie vo svete. Tými prameňmi je to, čo tradične nazývame sedem sviatosti: krst, birmovanie, sviatosť oltárna, sviatosť zmierenia, pomazanie chorých, knazstvo, manželstvo. Preto k sviatostiam nepripravujeme preto, že je to „zvyk“, že nás k tomu nabádajú rodičia, starí rodičia, ale preto, aby sme vladali byť my sami sviatostou pre iných ľudí. Sviatosti prijíname preto, aby sme sa my sami menili na sviatost, aby sme sa stali sviatosťou, vonkajším prejavom božichého plánu spásy, jasného cestou pre iných, aby sa takto vydali na cestu do nebeského kráľovstva. Prijímanie sviatosti teda nie je samoúčelné, ale má svoj jasný cieľ i význam: naše posvätenie, našu premennu, našu existenčnú sviatostnosť.

Ján Duda

Bohostánok markušovského kostola. Foto: Ján Duda

IMPULZY Z BOHOSTÁNKU

,A hla, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“

Mt 28,20

Nezabúdaj na mňa!
Nezabúdaj na moju prítomnosť
v chráme v bielej hostii.

Keby si len vedel ako často ľudia
na mňa zabúdajú...
Dokonca aj moji najlepší priatelia!
Dokonca aj ty!

Pýtaj si často odo mňa milosť, dar:
nezabúdať na mňa.

Daj si odo mňa povedať a uznaj,
že tvoja duša by bola veľmi obohatena,
keby si nezabúdal, že som tu...
a prostredníctvom tvojej aj duše iných.

Preto nezabúdaj, že som tu. A príď,
aspoň vtedy, keď ti to okolnosti
života dovolia.

Ja ta tu vždy očakávam!

Predsavzatlie:

*1/ Budem sa snažiť chodieť
často na sv. omšu*

*2/ Keď budem prechádzat popri
chráme, pozdržím svoju mysel
k Ježišovi v Eucharistii.*

S.V.

Sviatost' pomazania chorých

O tejto sviatosti vie kresťanský človek asi najmenej, pretože ju prijíma na sklonku života alebo v stave väznej choroby. Sú nám určite známe výroky, ktoré hovoria o tom, že kto prijme túto sviatost', neostáva mu nič iné iba zomrieť. A preto sme radi, keď sa s touto sviatosťou stretávame v našom živote najzriedkavejšie. Cieľom tohto článku je priniesť správny pohľad na túto sviatost' a jej praktickú realizáciu, pretože či chceme alebo nie, dotýka sa nás všetkých.

Pomazanie

Na úvod je potrebné uviesť, že je to pomazanie chorých, že to sviatost', v ktorej chorý skrz posvätený olej a Cirkvu predpísané modlitby dostáva od Božia milosť a časťou aj telesné dobrá. Túto sviatost' ustanovil Pán Ježiš, o čom svätej list apoštola Jakuba: *Je ntekto z vás chorý? Nech si zavolá starších Cirkvi; a nech sa nad ním modlia a mažú ho olejom v Pánovom mene. Modlitba s vierou uzdravi chorého a Pán mu ulávi, a ak sa dopustí hriechov, odpustia sa mu.* (Mt 5,14-15)

Príprava na prijatie sviatosti

Na túto sviatost' sa treba aj pripraviť. Izbu, v ktorej je chorý, treba podľa možnosti poriadne vyčistiť a bezprostredne pred príchodom knaza vyvetrať. Keďže ku chorému pride Spasiteľ vo sviatosti Eucharistie, k posteli sa má postaviť stôl prikrytý bielym obrusom. Na stôl sa položia dve nádoby. Jedna s obyčajnou, druhá so svätenou vodou (podľa možnosti ak ju v dome majú). Uprostred stola sa má umiestniť kríž s dvoma sviečkami. Chorý nech je podľa možnosti umyty, oblie-

čený do čistej bielizne a nech sa pripravuje na svätú spoved spýtovaním svedomia a modlitbami.

Príchod knaza

Keď do domu vstúpi knaz, pozdravi: *Pokoj tomuto domu!* Sám knaz alebo prítomní odpovedia: *A všetkým, čo v ňom bývajú.* Knaz vyberie z burzy korporál, rozprestrie ho na pripravený stôl, položí naň schránku so svätnou hostiou a hned spolu s prítomnými poklakne a klania sa Najsvätejšej Eucharistii. Ak knaz uzná za vhodné, pokropí izbu a chorého svätenou vodou. Prihovori sa k prítomným a potom sa chorý vyspovedá. Domáci sa na tú chvíľu vzdialia. Po spovedi knaz zavolá domáčich a ak sa chorý nespovedá, koná sa úkon kajúcnosti. Tento úkon sa koná aj vtedy, keď sa chorý spovedá, ale na prijmanie pôjdu aj iní. Nasleduje čítanie Božího slova a po ňom nasleduje samotný obrad pomazania. Začína sa litaniou vými prosbami. Po nich knaz vloží ruky na hlavu chorého, pričom nič nehovorí. Ďalej sa modli nad olejom, žehná ho a pomaže chorého na čele a na rukách. Záver obradu tvorí modlitba Pána *Oče náš. Modlia sa všetci prítomní.* Potom si poklaknú, pretože knaz ukáže najsvätejšiu Sviatost' a hovorí: *Hla, baránok*

Boží.. Najprv prijíma chorý a potom ostatní zvyčajným spôsobom. Môže nasledovať chvíľka posvätného ticha, kedy sa všetci modlia po prijati Eucharistie. Knaz očistí nádobku, kde mal Eucharistiu a potom sa modli záverečnú modlitbu. Napokon požehná chorého i prítomných.

Božská sila pomazania

Pomazanie má Božskú silu pre telo i pre dušu. Odstraňuje všetky prekážky, ktoré sa kladú duši pred vstupom do nebeskej blaženosťi. Sú to predovšetkým tresty za hriechy, ktoré sa pomazaním nemocných odpúšťajú v takej miere, s akou zbožnosťou a ľútostou sa túto sviatost' prijíma. Teda podľa vnútornnej dispozície toho, kto pomazanie prijíma. Niekde sa už zakorenil smutný zvyk, že knaza volajú až vtedy, keď je chorý v bezvedomí. Blázón, kto volá hasiča, keď mu už dom skoro celý zhorel. Veľkú zodpovednosť tu bérú na seba príbuzní, keď dopustia, aby niekto z rodiny zomrel bez zaopatrenia.

ktoré pre svoju telesnú či duševnú slabosť nedokáže vypovedať. Pomazanie pomáha telesnému uzdraveniu človeka, ak to osozi jeho duševnému spaseniu. Keďže je pre ľahko chorých, môžu ho prijať len ti, ktorí sú v nebezpečenstve smrti. Výnimku tvoria starí ludia. Ti môžu prijať pomazanie aj vtedy, keď sa necítia dobre, pretože staroba je už sama o sebe ľahkou chorobou.

Sviatost' je potrebné prijať čím skôr

Ľahko chorí majú prijať pomazanie čím skôr, kým je chorý ešte pri vedomi. Veľmi záleží na tom, s akou nábožnosťou sa túto sviatost' prijíma. Niekde sa už zakorenil smutný zvyk, že knaza volajú až vtedy, keď je chorý v bezvedomí. Blázón, kto volá hasiča, keď mu už dom skoro celý zhorel. Veľkú zodpovednosť tu bérú na seba príbuzní, keď dopustia, aby niekto z rodiny zomrel bez zaopatrenia.

Narodil sa v Markušovciach
20. mája 1921 rodičom
Michalovi a Márii, rod. Krotkej.
Zo súrodencov najstaršou bola
Mária, vydatá Ovčiariková.

Rozhovor s Mons. Michalom Klučárom

Nasledoval Michal, potom Štefan, ktorý zomrel ako malé dieťa, potom Agnesa, vydatá Hamráková a zasa Štefan, ktorý taktiež zomrel ako malé dieťa. Nasledovali dvojčata Jozef, ktorý sa oženil s Katkou Zahumenskou a Rozália, vydatá Vojdulová. Najmladší je Klement, ktorý je ženatý s Teréziou Sendreiovou. Dnes žijú už len traja: knaz Michal, Agnesa Hamráková, ktorá býva na Odorínskej ceste a Klement Klučár na ulici sv. Jána Nepomuckého v Markušovciach.

Základnú školu navštevoval na Karlovcu v Markušovciach (dnes je tam Špeciálna základná škola na ulici Bystrá), Gymnázium v Spišskej Novej Vsi a teológia na Vysokej škole bohosloveckej v Spišskej Kapitule. Na knaza ho vysvätil spišský biskup Ján Vojtaššák v roku 1946. Do roku 1951 pôsobil ako kaplán v Liptovskej Lužnej, v rokoch 1951-55 ako správca farnosti Lisková a v rokoch 1955-64 ako správca farnosti Zakamenné. Od roku 1964 pôsobí v Spišskej Kapitule v rôznych funkciách až doteraz (tajomník a riaditeľ Biskupského úradu, správca farnosti a farár). V roku 1992 mu Svatý Otec Ján Pavol II. na návrh spišského biskupa Mons. Františka Tondru udelil čestný titul „kaplán Ježo Svätosti“ (monsignor.).

Z rozprávania pána farára Skraka (napisal to v kronike farnosti) si bol v rane v mladosti vynikajúci herec. Hral si vynikajúce dedinské ochočnícke divadlo. Ako si na tieľo časy spomínať?

Ako gymnázista som hrával divadlo. Mali sme vtedy spolok „Six“ (sami chlapci sme si ho založili, lebo nás bolo šesť). Tak sme sa nazývali. Divadlo sme hrávali trikrát ročne: na Vianoce, Veľkú noc a ďalej raz v lete. Pani Anna Vartovníková, miestna učiteľka, manželka pána učiteľa a organistu Vartovníka, bola režisérkou. Cvičili sme v škole, ktorá stála naproti Osustovcu pri kostole (priamo na kopci nad cestou). Vlăčinou sme hrali diela od Ferka Urbánka. Mali sme aj iné vystúpenia, napr. na nejakej slávnosti, kde sme recitovali básne. Nemali sme kultúrny dom, ale u pána Mikolaja (pri mlyne), kde bola krčma a aj javisko, tam boli zábavy a tam sme hrávali aj divadlo.

Co rozhodlo, že si vstúpil do seminára a stal sa knazom?

Naši markušovčtí rodičia veľmi dbali, aby sme pri sv. omši ministérovali. Nielen ja, ale celá mládež. Chodievali sme vždy na sv. omšu, na poobedňať nedeľné litanie. Pamäťám sa, že raz pani Rusináková z Olša priviedla svojho syna, už mládenca Laca, ktorý ušiel z kostola na zábavu, v nedelu popoludní do kostola a musel kľačať pred bohostánkom celé litanie. Ako chlapci sme ho ľutovali. Domá mi mama povedala, že ak by som to urobil ja, že by so mnou naložila podobne. A my sme Laca tak ľutovali. Vtedy za ucho vyťahaf, to sme nepovažovali

ani za trest. Bolo to niečo normálne. Rodičia držali deti v discipline a na božnosti.

Čo sa týka môjho knazského pôvodu, pôsobil u nás pán kaplán Kubičák. My sme sa knaza báli. Avšak u neho sme videli, že aj knaz je len človek. A tak som sa pre knazstvo rozhodol. Ale mnoho tu zohrala aj rodinná výchova, spoľočná modlitba, úcta k Bohu a kostolu...

Na priateľov z detstva si ešte spomínať?

Isteže. Ale som už z Markušovic pred výšle päťdesiat rokmi. Mnohí sa odstáhvali, iných si už Pán Boh povolał. Z mojich priateľov, ktorých z Markušoviec poznám a ešte žijú, sú už všetci starší a primeraní môjmu veku. Na detstvo a na priateľstvá z detstva a mladosti si vždy rád spominam. Mal som pekné detstvo. Zvlášť dobré si spominam na Paľka Dobranského, ktorý sa tiež stal knazom. Boli sme od detstva priateľmi.

Za tvojich detských čias býval niekto v kaštieli, v Dardanelách alebo na hrade?

Nie, nebýval tam nikto. Ani v kaštieli, ani v Dardanelách. Bolo to prázdnec. Iba na hrade bola neskôr škola. Ja som chodil do školy na Karlovec (dnes Špeciálna škola, vtedy to bola katolická škola). Na Karlovcu učila pani učiteľka Baldušová, ktorá tam aj bývala. Ak sme urobili niečo zlé, nechala nás po škole. Ona mala čas, bola slobodná. Na hrad do školy chodil brat Klement, kde učil pán učiteľ Ján Majlinger a Ján Hanula zo

Spišskej Novej Vsi. Dušan Hanuš, jeho brat, mi bol triednym na gymnáziu. V Dardančlach sme hrávali ping-pong.

Co by si odkázal dnešnej markušovskej mládeži?

I keď viem, že mladí majú málo času, lebo sa musia učiť, ale aby si našli čas a využívali tie možnosti, ktoré sa im vo farnosti ponúkajú. Aby si zachovali vícu, aby im raz v budúcnosti bola posilou. Rodičia sa veľa obetujú pre svoje deti, pestujú s nimi šport a všecko iné. Mali by si najť čas aj na udržiavanie vícy. Neradil by som vieri v Boha podceňovať, lebo má veľký význam v živote človeka.

Sledoval si úsilie Markušovčanov pri obnove chrámu?

Ho, sledoval som to a teším sa tomu. Chcem sa podakovať všetkým dobrovoľnícom tejto obnovy chrámu, lebo každý rodák sa poteší, ak vojde do chrámu, kde bol pokrstený a nájde ho upravený, čistý, vynovený. Ak chrám nie je zanedbaný, je to aj dôkaz živej víery. Som vďačný svojim rodákom, že to spoločnými silami dokázali, že počúvli aj zámer svojho duchovného otca a výsledok sa dostavil. V súčasnosti vnútro kostola pôsobí ako jednoliaty celok a majú tam takmer všetko. Aj nádyorie kostola je výkuse upravené. Verim, že moji rodáci budú aj nadalej chrám udržiavať takto pekne. Ale nielen tento, ale aj chrám svojich duší.

Máš možnosť prihovoriť sa svojim rodákom cez stránky fariského časopisu "koj a dobro. Co by si im chcel odkázať?

Citím, že Markušovce sú „zemou“, kde som sa narodil a vyrastal. Tam mám svoje kořene. Viem to a aj to takto vnímam. Napokon tam chcem zložiť svoje telesné pozostatky a čakať deň svojho vzkriesenia. Voči Markušovčanom citím svoju blízkosť. Som jeden z nich.

Taktiež by som sa chcel podakovať tým, čo patria k „duchovnému jadru“ markušovskej farnosti. To jadro je zdravé a aby zdravé zostalo i rozrástlo sa.

Chcem vyjadriť vďaku aj redakčnej rade časopisu. Ďakujem za ich úsilie, že šíria dobré meno našej farnosti piatom a dokonca, ako som sa dozvedel, aj internetom. Sú príťažlivým príkladom pre ostatných mladých ľudí, aby sa aj ďalší angažovali v prospech druhých v duchovnej i kultúrnej oblasti.

Za rozhovor ďakuje Ján Duda

TEOLÓGIA VÍNA

*Prednáška na II. sympózium
omšových vín v Spišskom Podhradí
dňa 9.1.2004*

Ked som povedal istým mojim priateľom, že pišem krátku štúdiu na tému „teológia vína“, na ich tvári som zbadal veľké prekvapenie. Im to pripadalo veľmi čudné a mne to zase pripadalo ako vtíp o istom pánu farárovi, ktorý z výšky kazateľnice horlivu kázal proti alkoholizmu a hlavy jeho poslucháčov pomaly klesali stále nižšie a nižšie pod farchou jeho „tažkých“ slov. Len zrazu kdesi spod kazateľnice sa ozve nesmelý hlas: „Ale ved aj Pán Ježiš premenil v Káne Galilejskej vodu na víno!“ Pán farár vtedy pohotovo zareagoval: „Pán Ježiš všetko, čo robil, dobre robil. Ale toto jedno nemal urobiť“. Zrejme si moji priatelia myslia, že hovoril o teológii vína znamená to isté ako propagovať alkoholizmus. To však nie je pravda. Teológia vína nie je ničím iným než uražovaním o víne v rámci tajomstva spásy. Máme aj iné príklady ktoré dokazujú, že je možné hovoril o teológii vína ako o kultúrno-teologickom fenoméne.

Užívanie vína v Písme svätom starého zákona

Izraeliti po odchode z Egypta objavili Palestinu ako krajinu vhodnú na pestovanie hrozna. V knihe Numeri Mojžišom vyslaní vyzvedači v údoli Eskol pri Hebrone odrezali strapec hrozna, aby ho ukázali ostatným Izraelitom. Toto údolie nazvali Nachal-Eskol, to jest Údolie hrozna. Kniha Sirachovcov v zozname najpotrebnejších vecí pre človeka vymenúva aj hrozno z viniča.

Vino požívali aj pri bežnom stolovaní, ale aj počas slávnostného stolovania. V knihe Makabejcov nachádzame poznatok, že Izraeliti požívali aj víno

zmiešané s vodou, hoci sa zdá, že táto prax ešte nebola známa za čias proroka Izaiáša, ktorý hovoril o víne „skazenom vodou“. Izraeliti poznali aj fažšie vína, ktoré vznikli tým, že sa do vína primiešávali rôzne koreniny a aromatické látky. Kniha prisloví napríklad varuje tých, ktorí dlho zotrývajú pri piti vína alebo chodia piť vína miešané. Ale čo je zaujímavé, Izraeliti, najmä rolnici na poli užívali aj zoctovateľné víno alebo vinny ocot. Takýto dôkaz nachádzame v knihe Rút. Vino bolo v Izraeli aj tovarom. Napríklad kráľ Salamún pri stavbe chrámu poslal týrskemu kráľovi Hiramovi okrem iného tovaru aj dva desaťtisíc batov vína, ktorým zaplatil za cedrové drevo Libanonu. Vino sa brávalo aj na dlhé cesty ako občerstvujúci a posilňujúci nápoj, o čom dosvedčuje kniha Sudcov a Druha kniha kroník.

Biblické ponaučenia spojené s vínom v Novom zákone

V Novom zákone nachádzame Ježišovo Podobenstvo o robotníkoch vo vinici (Mt 20,1-16). Podobenstvo o zlých vinochradníkoch (Mt 21,33-41; Mk 12,1-10; Lk 20,9-16), ustanovenie eucharisticie, keď po Ježišových slovach pili kálich s nápojom plodu viniča (Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; Lk 22,14-20). U Marka nachádzame Ježišový výrok, že nové víno patrí do nových mechov a staré do starých (Mk 2,22). U Lukáša nachádzame nádherné Ježišovo podobenstvo o milosrdnom samaritánovi, ktorý ranenému nahlial do rán olej a vína (Lk 10,30-39). U Jána nachádzame udalosť premenenia vody na víno na svadbe v Káne Galilejskej (Jn 2,1-12). Ježišovu reč o viniči a ratolestiach (Jn 15,1-11), Ježiš visiac na kríži okúsil oči, ktoré bol zrejme vinnym octom (Jn 19, 30).

Veľmi cenné sú aj ponaučenia apoštola Pavla. V prvom liste Timotejovi píše, že biskup nesmie byť pijan (1 Tim 3,3), diakon nesmie byť príliš oddaný vínu (1 Tim 3,8), ale na druhej strane pripomína svojmu milovanému Timotejovi, aby nepil len vodu, ale užíval

aj trochu vína pre svoj žaludok a časť choroby (1 Tim 5,23). Podobné ponaučenia píše apoštol Pavol aj Titovi: biskup nech nie je pijan (Tit 1,7), muži nech sú tricvi (2,2; 2,6) a staršie ženy nech nie sú oddané vínu (Tit 2,3).

Filozofia vína

Základná filozofia užívania vína podľa učenia Pisma svätého spočíva v miernosti. Ak na jednej strane je pravdou, že víno je u Izraelitov bežným nápojom na všedné dni i na slávnosti, čo je približne pre obyvateľov žijúcich v oblasti Stredozemného mora, na druhej strane sa neustále prizvukuje miernosť v jeho užívaní: nesmie sa požívať pre opilosť, ale za účelom uhasenia smudu, posilnenia na dlhej ceste, rozveselenia ľudskej mysele, ale aj na liečivé účely, čo najviac je vidieť na Podobenstve o milosrdnom samaritánovi a v napomenuti, ktoré adresoval apoštol Pavol svojmu žiakovi Timotejovi. Pismo sväté nás učí ozajstnej kultúre vína.

Teológia vína

V náuke Katolickej cirkvi sa víno spája aj s veľkými udalosťami našej spásy. To znamená, že víno ako také sa tu dostáva do rámca, čo nazývame teologicou

skutočnosťou. Výrazným spôsobom sa víno dostáva do rámca teologickej reality. Ide predovšetkým o teologickej skutočnosti eucharistických spôsobov: Pán Ježiš pri ustanovení eucharisticie ponechal chlebu a vínu ich vonkajšie spôsoby (i na po-hlad i na chut'), avšak zmenil ich podstatu na vlastné telo a vlastnú krv ako pokrm a nápoj spásy. Takto sa chlieb a víno premenené na eucharistiu dostali do oblasti viery a náboženstva ako niečo úplne výnimočné: stali sa vyjadrením živého Ježiša Krista uprostred nás a existujúceho pod spôsobmi chleba a vína. Eucharistia je tým najcennejším, čo Kristus zveril Cirkvi. Keď končíme túto krátku reflexiu nad teologiou vína, musíme konštatovať, že sa vínu nemohlo v rámci viery a teológie dostať od Krista čestnejšieho a väčnejšieho uznania, než sa mu dostalo v ustanovení eucharisticie.

Biblia, filozofia vína, kultúra vína i teológia vína nás dôsledne upozornili na naozaj vznešené poslanie tohto nápoja. Nechcem, aby moje slová zazneli moralizujúco, ale v rámci našich sôl a možností nedovolme, aby človek svojim barbarstvom dehonestoval toto vznešené poslanie vína. Ak teda budeme dvíhať pohár s vínom, dvíhajme ho vždy s dôstojnosťou, kultúrnosťou i vznešenosťou, aká tomuto vzácnemu nápoju prináleží.

Ján Duda

Živý ruženec

Koncom minulého roka sa uskutočnila reorganizácia spoločenstva Živého ruženca. Reorganizácia bola potrebná, pretože Sv. Otec pri priležitosti vyhlásenia roka 2003 za Rok sv. ruženca pridal k doterajším 15 tajomstvám sv. ruženca ďalšie päť tajomstiev, a to ruženec svetla. Teraz máme radosný ruženec, ruženec svetla, bolestný a slávnostný ruženec. Také je ich poradie. K 15 členom každej ruži bolo treba pridať ďalšie 5 členov. Snažili sme sa utvoriť ruže tak, aby členovia každej ruže boli z blízkosti, popriprade z jednej ulice. Na niektorých uliciach je malo členov, tak sme doložili z iných ulíc, kde je viac členov ako 20. Zo 16-tich ruží sme urobili 12 ruží po 20 členov. Sú to:

1.ruža: Eva Mročáková,

- 2.ruža: Agnieszka Hamráková,
- 3.ruža: Magda Maršáleková,
- 4.ruža: Magda Dulovičová,
- 5.ruža: Marta Kamenická,
- 6.ruža: Mária Reinerová,
- 7.ruža: Kristína Dobranská,
- 8.ruža: Bernadeta Malířáková,
- 9.ruža: Katarína Klučárová,
- 10.ruža: Augustína Krávecová,
- 11.ruža: Magda Kuseinová,
- 12.ruža: Irena Ondasová.

Nebolo ľahké urobiť takúto reorganizáciu. Bolo treba všetko od prvej ruže zmieniť, členov ako aj matky ruží. Ako viade, aj tu bola nespokojnosť členov, prečo boli preložení do inej ruže. Snažili sme sa každému vyhovieť. Veľkú zásluhu na reorganizácii spoločenstva má členka Marta Kamenická, začo jej patri vďaka.

Tajomstvá sv. ruženca boli v tlači, dostali sme ich v decembri. Ak sme chceli začať po novom, každá nová matka musela navštiviť všetkých svojich členov, aby vyzbierať staré kartičky sv. ruženca

a rozdala nové. Za to všetkým matkám srdečne ľahkým. A tak sme po novom začali od nového roka 2004. Či sa nám to podarilo dobre zreorganizovať, uvidime, všetko ukaže čas.

V novom roku vyprosujem našim duchovným oticom, ako aj vám milé členky, všetko zdravia, radosť a veľa Božích milostí. Rozlúčim sa slovami sv. Ambroza: "Vďaka Ti, pane Bože nás, za pokojné prežitie minulého roka. Prosím Te, pomôž a ochraň nás v všetkých našich milých v roku 2004. Bože Stvoriteľ všetkého, čo všetky hviezdy poháňa, dňu si dal slnku jasného a noc snívaním žehnávaš. Daj údom prácou zgnaveným pokoj a v lej im nových sil, dušiam zmučeným poľahčí, smútok bolestný začneť im."

Kristína Dobranská
predsedníčka
Spolku sv. ruženca

Vyhodnotenie ankety

Milí farníci, milí čitatelia!

Je päť rokov dlhá doba? Je to relativne. Vo vydávaní miestneho časopisu je to určite dostatočne dlhé obdobie nato, aby sme skonštovali – vďaka Bohu, zvládli sme to a chceme pokračovať ďalej.

Začali sme v marci 1999 a spolu s týmto číslom časopisu sme vydali 21 čísel, z toho jedno dvojčíslo. Od Vianoc 2002 sme začali s farčnou obálkou a tak to ostalo doteraz.

Aj redakčný tím sa formoval, až sa nakoniec vyprofiloval do takej podoby, ktorá v súčasnosti funguje. Základný tím plus externí prispievatelia tak, ako to máme uvedené v titráži. Redakcia je namickej skupina a teda zmeny v personálnom obsadení môžu nastaviť kedykoľvek, čo je aj v tímovej práci normálne. Ochrannú ruku nad týmto dielkom drží pán farár J. Duda, ktorý našu prácu usmerňuje svojimi odbornými radami. To celé je podporené modlitbami a preto veríme, že naša práca má smysel.

Všetko by však bolo mŕtve, keby nebol čitateľov. A teda ak chceme mať čitateľov, musíme sa snažiť písť to, čo ich zaujme a zároveň je to dobré i poučné tak, ako to vychádza z našho katolického zamerania. Najlepšie sa to dá dosiahnuť vzájomnou spoluprácou medzi redakciou a čitateľmi.

Jeden zo spôsobov vzájomnej informovanosti je anketa.

V novembri 2003 ste obdržali ako súčasť časopisu *Pokoj a dobro* anketový listok, ktorý bolo potrebné vyplniť do konca roka. Táto anketa mala splniť funkciu spätnej väzby. To znamená, že redakcia potrebovala urobiť prieskum, s čím sú čitateľia spokojní, nespokojní, čo im v PaD chýba a hlavne sme chceli počuť konstruktívnu kritiku, aby sme mohli našu tvorbu vylepšovať.

Najprv chceme podakovať všetkým, ktorí si našli čas a vyplnili listok. Ďakujeme za všetky. No najviac sme privítali tie, ktoré mali konkrétnu pripomienku.

Milí čitatelia, odpovede typu – všetko sa mi páči – sice potesia, ale nedávajú nám žiadne podnetu na skvalitnenie práce.

Hoci ste sa na anketový listok nemuseli podpísat, predsa len osobná vďaka patrí týmu, ktorí pripisali svoje meno.

Vnímame to ako prejav dôvery, ale i vnútornnej zrelosti.

Vyhodnotenie

Do redakcie sa nám dostalo 58 odpovedí, z toho bolo 32 podpísaných. Takmer všetci účastníci ankety dostávajú PaD pravidelné a pravidelne ho i čítajú. Tiež mohli porovnávať vývoj počas 5 rokov. Prevažná väčšina z nich pochádza z našej farnosti, no objavili sa i odpovede iných čitateľov. Potešilo nás to.

Hoci sa nedá presne určiť, či odpovedali viac ženy alebo muži – pretože v mnohých prípadoch 1 osoba vyplňala za celú rodinu – zdá sa, že písania sa viac ujali ženy.

Odpovede nám prišli od detí, mládeže, dospelých i od dôchodcov. Najviac ich však bolo vo vekovej kategórii 31-45 rokov a tiež nad 61 rokov.

ODPOVEDE NA NAŠE OTÁZKY

1. Čo vnímate pozitívne?

- výzvu PaD na farnosť, t.j. že je to časopis miestneho charakteru s informáciami o dianí vo farnosti, teda plní aj účel kroniky
- vzdelenie prostredníctvom náučných článkov
- grafické spracovanie a www stránka na internete
- samotný fakt, že PaD výbežek vychádza vďaka tímovej práci redakcie pod vedením pána farára

2. Čo by ste radi uvitali? Čo vám v PaD chýba?

- chýbajú životopisy svätých a ich dieľa, dejiny cirkvi, myšlienky a citáty

Je to sice zaúfimavý nápad, no nehodlame sa ho realizovať z jednoduchého dôvodu. Chválabohu už v dnešnej dobe nájdeme v predaji kopec hodnotných kníh, knižičiek, brožúrok i špecializovaných časopisov, ktoré sa týmto tématmi zaobrajú. My sme sa rozhodli, že nebudeťme kopírovať to, čo už je raz napísané. Bolo by to pre nás sice ľahšie a pohodlniešie, no my chceme ist tvorivou cestou.

- chýbajú svedectvá

Aj nám. Takže, ak ich napišete, radi ich uverejníme, pretože my si ich nemôžeme vymýšľať. Úprimná vďaka patrí týmu, ktorí sú natočko

Pokoj a dobro
ANKETA

vnútorné silní a slobodní, že sa dokážu pod svedectvo podpísat. Pokial si to však neželajú, uverejníme svedectvo i pod pseudonymom, pričom meno ostane nezverejnené v redakcii. Pravdou však ostáva fakt, že v tak malej farnosti je príliš malá pravdepodobnosť pisania osobných svedectiev. No o to sú potom vzácnosť.

- chceme viac náučných článkov a rubriku pre mladých

Túto požiadavku vnímame ozaj ako opodstatnenú výzvu pre redakčný tím. Je potešujúce, že máte záujem o čítanie odborných článkov, cez ktoré sa chcete vzdelať. Aj chýbajúcu stránku pre mladých vnímame ako nedostatok. Skutočnosťou však je, že najvhodnejším riešením tohto deficitu by bolo, ak by sa našla skupinka mladých, ktorí by boli ochotní prispieť k vzniku a tvorbe stránky pre mladých. Rubriku o nich a pre nich. Po nejakom čase „pátrania“ sme predsa len objavili ochotných. Takže dôjde, že to od budúceho čísla budeme môcť naplno rozbehnuť – rozšíreniu stránku o náučné články ako i stránku pre mladých.

- chýba humor, recepty, súťaže, testy...
Napište nám z vlastných skúseností a radi vám to uverejníme.

*• chýba odporúčanie na literatúru
Písat recenzie si vyžaduje aj znalosť literatúry. Ak sa nájde niekto, kto sa tým zaobrái a chce sa podeliť so svojím názorom na knihu, film, predstavenie... bez toho, aby to bolo o reklamnej propagácii, radi vám poskytneme priestor.*

- chýba diskusia, diskusné fórum
Áno, je to skvelá myšlienka. Žiaľ, dá sa lepšie realizovať v časopisoch, ktoré vychádzajú častejšie ako raz

za dva mesiace. Začal diskusiu a čakal dva mesiace na odozvu, reakcie, ohlasy by bolo neefektívne.

- treba vopred zadať tému výdačku PaD, aby sme vedeli, o čom majú byť príspevky, ak ich chceme posielat

Správna prípomienka
Použilujeme sa, tento nedostatok odstrániť.

- chýbajú otázky na odborníkov

Nech sa páči – pokojne sa príťaťte! Radí vám zabezpečíme odpovede od kvalifikovaných odborníkov.

Dalej by ste uvitali viac rozhovorov s bohoslovciami či knňazmi, ktorí pôsobili vo farnosti, ako aj rozhovory so známymi osobnosťami. Radí by ste si prečítať o dejtnách obce, o dianí vo farnosti v minulosti, zverejnili staršie zaujímavé fotografie... a podobné návrhy.

Ubezpečujeme vás, že budeme nad tým uvažovať.

Milí čitatelia

Ešte raz vám chceme podať za ochotu odpovedať. Určite je to pre nás podnebne, pretože chceme tvoriť časopis, ktorí si radi prečítate.

O jedno vás však chceme poprosiť – nenechajte v sebe drímať schopnosti a pokúste sa ich rozvíjať i prostredníctvom našho časopisu. Vlastnú iniciatívu v písani, či kreslení radi privítame.

Z 32 podpísaných anketových listkov sme vyžrebovali rýchlo čitateľov, ktorí dostanú pekné ceny:

**Jozef Reiner, Markušovce
Ján Živčák, Lieskovany
Jozef Grečko st., Markušovce
Peter Galčík, SNV
Agnesa Hamráková,
Markušovce**

Za celú redakciu vám za dôveru ďakuje a pekné čitania praje

Monika Hodnická,
zodp. redaktorka

V piatok 20. decembra 2003 sa konala v našej farnosti spoločná predviačnočná svätá spoved. V Markušovciach vysluhovali svätoť zmierenia piati knňazi, v Tepličke piati knňazi a v Lieskovancoch dva knňazi.

V Tepličke pod vedením Moniky Hamráckovej koledovali koledníci Dobrej noviny.

Polnočnú sv. omšu v Lieskovancoch slúžil o 22,30 a o 24,00 v Markušovciach pán farár. Pán kaplán slúžil polnočnú sv. omšu o 22,30 v Tepličke. Na slávnosť Narodenia Pána mal pán farár ešte dve sv. omše a vešpery v Markušovciach a pán kaplán tri sv. omše a jednu odpoludňajšiu pobožnosť (v Tepličke). Odpoludňajšiu jasličkovú pobožnosť v Lieskovancoch mal diakon Cyril Hamrák.

Na sviatok sv. Štefana v Lieskovancoch požehnával domy pán diakon a pod Tepličkou pán kaplán. Pán farár bol v rodisku navštívit svojich rodičov. Otec Štefan mal meniny i narodeniny. Dožil sa požehnaných 85 rokov veku.

V sobotu 27. decembra 2003 bolo požehnávanie domov v Tepličke. Požehnávali pán farár, pán kaplán i pán diakon.

Vnedeľu 28. decembra 2003 popoludní bolo požehnávanie domov v Markušovciach. Požehnávali opäť všetci traja: pán farár, pán kaplán a pán diakon. Požehnávanie domov ukončili na Nový rok.

Dakovné pobožnosti na záver starého roka viedli v Tepličke pán kaplán Zimmermann, v Lieskovancoch pán diakon Hamrák a v Markušovciach pán farár Duda. Nový rok o polnoci privítal pán farár s pánom kaplánom a ďalšími veriacimi v kostole sv. Michala v Markušovciach.

V dňoch 10. a 11. januára 2004 sa v Spišskej Kapitule konalo II. sympózium omšových, liturgických a kóšer vin. Sympózium usporiadalo Kolpingovo dielo na Slovensku a záštitu nad podujatím prevzal Ján Duda, súdny vikár Spišskej diecézy. Znalcov omšových vin

„ohúril“ dar istého rybára zo Štúrova, ktorý pre účastníkov sympózia poslal sumca, ktorý mal dĺžku 164 cm, vážil 18 kg a bol ulovený v jednom z ramien rieky Dunaj. Aj v dunajskej rybárskej oblasti je takýto úlovok vzácnosťou.

Viac na strane 12.

Na slávnosť Pánovho krstu dostali pri jasličkách darčeky tie deti, ktoré venovali Ježiškovi darček dobrých skutkov (vymaľovanie stromčeka so symbolickými darmi). Maľovánky im knňazi rozdali na sv. Mikuláša. Do akcie pre Ježiša sa zapojilo 76 detí, ktoré dostali praktické vecné dary.

Po Novom roku pán farár znova upravil prípravu birmovancov. Pre nezvládnutelnosť rozdelil birmovancov v Markušovciach i v Tepličke na dve skupiny. Prípravu v Markušovciach viedol pán farár, v Tepličke pán kaplán, v Lieskovancoch striedavo. Týždenne stretnutia s vedúcimi skupinami birmovancov ostalo nezmenené.

V piatok 23. januára sa konalo Zasadanie Hospo-

dárskej rady filiálky Teplickej pod vedením pána farára. Diskutovalo sa a prijali sa opatrenia v duchovnej i finančnej situácii vo filiálke a stanovili sa úlohy na budúce obdobie. Prítomní boli všetci členovia HR, okrem Ladislava Hamráka, ktorý sa ospravedlnil.

V pondelok 26. januára sa pán kaplán Zimmermann zúčastnil formačného stretnutia mladých knňazov v Spišskej Kapitule.

V piatok 30. januára konali v Spišskej Novej Vsi knňaské rekolekcie Spišskonovoveského dekanátu. Zúčastnili sa ho obaja naši knňazi. V ten istý deň prišli na prázdniny pán diakon a obaja bohoslovci.

Spracoval Ján Duda

HARMONOGRAM VYDÁVANIA ČASOPISU POKOV A DOBRO NA ROK 2004

FEBRUÁR 2004 Téma: Zhodnotenie 5 rokov vydávania časopisu

APRÍL 2004 Téma: Veľká noc/ veľkonočné obdobie

JÚN 2004 Téma: Sviatošstvo birmovania a knňaská vysväcia vo farnosti

LETÓ 2004 Téma: Dovolenka/prázdniny

OKTÓBER 2004 Téma: Október – mesiac úcty k staršim

DECEMBER 2004 Téma: Vianoce a nový rok 2005

Tak čo birmovanci?

Už ste si iste zvykli na pravidelné stretnutia s vedúcimi, ako aj na katechézu našich knázov. Verím, že tieto stretnutia či už s vedúcimi skupin alebo s našimi duchovnými otcami sú pre vás obohatením.

Myslim, že z našich skupín sa postupne vytvárajú malé spoločenstvá, pretože:

„Spoločenstvom sa skupina stáva vtedy, keď je plná horlivosti, ktorá zapaluje ľudí. Skupiny sa menia na spoločenstvá, keď sa formujú k hlbšiemu kresťanskému životu. Medzi členmi sa prehľubujú vzťahy, ktoré ich spájajú, a den v druhom budujú víru.“ (Eugen Valovič, časopis Lusk 76)

Tieto spoločné stretnutia sú obohatením aj pre nás, animátorov. Stávajú sa súčasťou nášho života a mnohemu sa i my naučíme od vás, milí

birmovanci. No v niektorých skupinách – našich spoločenstvách by sme napriek tomu privítali väčšiu otvorenosť. Potrebujeme k našej práci vedieť i váš názor na rôzne problémy, preto vás týmto chcem vyzvať, aby ste boli otvorennejší, úprimnejší. Nebojte sa, nemajte strach a rozprávajte. Verte, animátori vašu dôveru nezradia.

Nuž ak aj napriek tomu máte zábrany, môžete sa vyjadriť listom, ktorý vedúcemu skupiny odovzdáte. Ďakuje vám za pochopenie a spoločne sa tešíme na naše ďalšie stretnutia.

Vašou novou úlohou bude opäť popracovať so Sv. písmom. Tentoraz si nalistujte knihu Exodus, v ktorej vyhľadajte: kto, od koho a kde prijal desať božích prikázaní, ktoré už určite ovládate.

SÚŤAŽ

Správnu odpoveď na úlohu z minulého čísla časopisu nám poslala B. Dzimková a M. Králová a J. Lumnitzer nám napisali aj odpoveď na test pre birmovancov. Pekné ceny získavajú: Radovan Ondirkó, Miško Kalafut, Michaela Šuhajdová.

Podľa vašich dobrých skutkov a sebzaprení vymaľujte tento obrázok a potom nám ho pošlite:

- 1.zelená – zrieknutie sa sladkostí; 2.žltá – účasť na križovej ceste; 3.cervená – návšteva chorého; 4.modrá – modlitba sv. ruženca; 5.béžová – svätá omša; 6.hnedá – pomoc v domácnosti; 7.cierna – precítanie časti Sv. písma; 8.oranžová – poklona pri hrobe Pána Ježiša

Milí kamaráti!

Svätý František je okrem iného známy svojou veľkou láskou k všetkým živým tvorom. O tom svedčí aj tento príbeh.

Raz, keď svätý František spolu so svojimi druhami putoval smerom do mesta Spônia, na veľkej lúke pred bránami starobylého mestečka Beuvagne lietalo množstvo pestrofarebných vtákov. Na okolitých stromoch sa ich kopili ďalšie nepredstaviteľné množstvá - vrany, čierne havrany s dlhými zobákmami, divé holuby, hýle s oranžovými hrdlami. Zastúpené boli všetky vtáky tohto kraja. Keď sa svätec priblížoval, vtáčkovia spozorneli. Pozdravil ich požehnaním: „Pán s vami.“ Potom ich poprosil, aby ho pozorne počúvali a rozprával im kázeň plnú dobrých rád a lásky. Najprv ich chválil, aký majú dobrý odev a blahoželal im k ich nádhernej voľnosti, ktorú im dávajú kridla. Celé nebo majú pre svoje hry, žijú bez starosti, čo

bude zajtra, pretože každý deň dostávajú hojnú obživu. Ako ich Boh miluje! A on, František, hovorí svojim bratom vtáčkom, že za to musia Bohu dенно-denne dať kovat. Nesejú a ani nežnú, a predsa ich Pán chráni a opatruje. Vtáčkovia od radosti zarepotali kridelkami, keď počuli tieto slová, nafáhovali krky a obzerali si sväcta. Keď potom pomedzi ne prechádzal a dotýkal sa ich svojou kutohou, ostali v jeho blízkosti a odleteli až potom, keď im dal dovolenie. (Spracované podľa knihy Green J.: Brat František.)

Prečo vám pišem tento príbeh? Nechcem rozprávať o láske k živým tvorom, hoci aj tá je veľmi dôležitá a verím, že máte zvieratká radi. Chcela by som, aby ste sa skôr zamysleli nad tým, čo všetko nám Pán Boh dáva.

Dáva nám veci, ktoré sú nám tak samozrejmé, že sa nad tým možno ani nezamýšľame. Či nie je veľký dar mať

Marcela Králová, Markušovce

ocka, mamičku? Či nie je veľký dar mať čo jest, kde bývať, mať teplé oblečenie? Či nie je veľký dar, že je na Slovensku mier? A keď k tomu všetkému pridáme ešte lásku našich blízkych, myslim, že sa toho nazbiera naozaj veľa. Svätý František povedal vtáčkom, že za dary, ktoré dostávajú, musia byť Bohu vďač-

né. Či my nemáme byť vďačnejší o to viac, o čo viac nám Pán Boh skutočne dáva? Teda dievčatá a chlapci, porozmýšľajte. Asi by sme každý večer mali do svojej modlitby zahrnúť vďak za ďalší prežitý deň za všetko, čo sa v ňom udialo.

Stránku pre deti pripravili
A. Lazotová a P. Lazor

Sympózium omšových, liturgických a kóšer vín

Vdňoch 10. a 11. januára 2004 sa v Spišskej Kapitule konalo II. sympózium omšových, liturgických a kóšer vín. Sympózium usporiadalo Kolpingovo dielo na Slovensku a zaštítu nad po-

dujatím prevzal Ján Duda, súdny vikár Spišskej diecézy. Pozvanie na toto podujatie prijali viaceré významné osoby. Medzi hostami bol aj bývalý prezident Slovenskej republiky pán

Michal Kováč s manželkou. Pri tejto príležitosti sme ho poprosili o dovolenie uverejniť niektoré jeho fotografie na stránkach časopisu *Pokov a dobro*. Pán prezident srdcne pozdravuje na-

ších čitateľov a súhlas na uverejnenie niektoré z jeho fotografií v našom časopise s radosťou udelil. O podujatie sa postaral prezident Kolpingovho diela v Spišskej Kapitule knaz Pavol Zaťko.

Účastníkov sympózia privítal hlavný prezident Kolpingovho diela na Slovensku. Po ňom krátku prednášku na tému Teológia vína prednesol Ján Duda. Vo svojej prednáške zdôraznil, že Pán Ježiš dal vínu výnimočné vznešené poslanie, keď pri poslednej večeri premenil víno na svoju krv. Ponechal jej však spôsoby vína (chut, farbu a pod.), ale podľa vieri Cirkvi už to nie je víno, ale Ježišova krv. Z Ježišovho poverenia knazi to konajú počas sv. omše na celom svete. „Vždy, ak berieme do rúk pohár s vínom, treba si uvedomiť jeho vznešené poslanie, ktoré by ľovek nikdy nemal dehonestovať opilstvom!“, konstatoval na záver prednášateľ. Prednáška bola publikovaná v odbornom časopise *Vinič a víno*, ktorý vychádza v Bratislavе a vydáva ho Združenie

nie someliérov Slovenska.

Po prednáške sa ujal slova someliér Vladimír Hronský z Btatislavы. Predstavil jednotlivé vzorky vín určené na degustáciu a vysvetlil pritomným spôsob hodnotenia. Pri každej vzorke vína sa hodnotila farba vína, vôňa i chut a celkový dojem. Za všetko sa jednotlivým vzorkám pridelenovali body. Celé podujatie bolo vlastne v jeho rēzii.

Tohto roku poslali výrobcovia vína 21 vzoriek (fliaš) omšového, liturgického a kóšer vína. Boli tu vina z Českej republiky, Talianska, Maďarska, Moldavska, Grécka, Izraela a Slovenska. Z bielych vín prvé miesto obsadila značka Mužák moravský, akostné odrodové víno ročník 2002 zo štúrovského vinohradníckeho rajónu Mužla a z červených vín zvíťazila značka Kagar z Moldavska vyráb-

ná klasickou technológiou z hrozna sorty Cabernet Sauvignon výraznej tmavočervenej farby.

Veľmi zaujímavá bola výstava archívnych vín. Niektoré vzorky tam boli dokonca z 50-tych rokov minulého storočia. Pozornosť príťahovali fláše svojim tvarom, nápismi, ale predovšetkým úctyhodnosťou svojho veku. Tieto vina sa už nekonzumujú, ale sú skôr „svedkami“ vinárskeho umenia v minulých dobách.

Podujatiu v Spišskej Kapitule venovala pozornosť aj Slovenská televízia a televízia Ta3.

Pozoruhodnou súčasťou sympózia bola kultivovaná

armosféra bez akéhokoľvek náznaku zneužitia daru viniča.
-jd-

Snímky: M. Markovičová

Zlava:

J. Duda pri prednáške
Pán prezident M. Kováč
Someliér Ing. V. Hronský

Dole:

Pohľad na vzorky
historických vín